

Αποστολή με Email

Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν

Αθήνα, 30-04-2018

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2964-1/30-04-2018

ΠΡΟΣ

Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού

Γραφείο Γενικού Γραμματεία Εμπορίου &
Προστασίας Καταναλωτή κ. Δ. Αυλωνίτης

Κάνιγγος 20

Τ.Κ. 101 81 Αθήνα

Email: gen-sec@gge.gr

Θέμα : Προσχέδιο τροποποίησης του ν. 3758/2009 «Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και άλλες διατάξεις» – Παρατηρήσεις Αρχής

Σχετικό: Το προσχέδιο νόμου που μας αποστέιλτε με το από 17-04-2018 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με ενσωματωμένα τα σχόλια του Συνηγόρου του Καταναλωτή (με αριθ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/2964/18-04-2018)

Αξιότιμε κύριε Γενικέ Γραμματέα,

Λαμβάνοντας υπόψη το ως άνω προσχέδιο νόμου που αποστέιλτε, προκειμένου να διατυπώσουμε τα σχόλιά μας υπό το φως του νέου Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) (Κανονισμός ΕΕ 2016/679, L 119) που ήδη ισχύει και θα τεθεί σε εφαρμογή από 25-05-2018, θέτω υπόψη σας σχετικές παρατηρήσεις που περιέχονται στο επισυναπτόμενο κείμενο.

Με το κείμενο αυτό διατυπώνονται μόνον αρχικές παρατηρήσεις επί του προσχεδίου, η επεξεργασία του οποίου απαιτεί περισσότερο χρόνο και ενδελεχή μελέτη των αλληλοτεμνόμενων διατάξεων. Κατά τη γνώμη μου σκόπιμο και συστηματικά ορθότερο θα ήταν να συσταθεί Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για τη γενικότερη αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την δραστηριότητα της Ενημέρωσης Οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, στην οποία θα μετέχει και εκπρόσωπος της Αρχής.

Σε κάθε περίπτωση, θα αναμένουμε και την τελική μορφή του σχεδίου νόμου, πριν κατατεθεί στη Βουλή, προκειμένου η Αρχή να γνωμοδοτήσει σχετικά σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 περ. θ' του ν. 2472/1997 (βλ. και άρθρα 57 παρ. 1 περ. γ' και 58 παρ. 3 περ. β' του ΓΚΠΔ).

Ο Πρόεδρος της Αρχής

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Κοινοποίηση:

1) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Γραφείο Υπουργού

Λεωφ. Μεσογείων 96

Τ.Κ. 11527 Αθήνα

Email: grammateia@justice.gov.gr

2) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Δ. Παπασπύρου

Email: gen.secretary@justice.gov.gr

Παρατηρήσεις της ΑΠΔΠΧ σχετικά με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στο ν. 3758/2009 για τις «Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και άλλες διατάξεις».

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Με το παρόν υποβάλλονται σχόλια σχετικά με το Προσχέδιο Νόμου – προτεινόμενες τροποποιήσεις του ν. 3758/2009, με σχόλια του Συνηγούρου του Καταναλωτή. Τα παρακάτω σχόλια περιορίζονται σε βασικά θέματα και διατυπώνονται μόνον οι αρχικές παρατηρήσεις μας επί του προσχεδίου, η επεξεργασία του οποίου απαιτεί περισσότερο χρόνο και ενδελεχή μελέτη των αλληλοτεμνόμενων διατάξεων. Επισημαίνεται ότι σκόπιμο και συστηματικά ορθότερο θα ήταν να συσταθεί Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για τη γενικότερη αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την δραστηριότητα της Ενημέρωσης Οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, στην οποία θα μετέχει και εκπρόσωπος της Αρχής. Η γενικότερη αυτή αναμόρφωση καθίσταται αναγκαία κυρίως διότι η ισχύουσα νομοθεσία περιέχει σε μεγάλο βαθμό κοινές ρυθμίσεις που έχουν εφαρμογή αδιακρίτως αν ο οφειλέτης είναι νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Σύμφωνα, όμως, με τον ΓΚΠΔ οι διατάξεις του αφενός αφορούν δεδομένα μόνο ζώντων φυσικών προσώπων και αφετέρου έχουν υποχρεωτική εφαρμογή, χωρίς καταρχήν να καταλείπεται ευχέρεια στον εθνικό νομοθέτη να εισάγει αποκλίσεις. Απαιτείται, επομένως, σαφής διαχωρισμός των ρυθμίσεων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, δηλαδή εκείνων που αφορούν οφειλέτες - νομικά πρόσωπα και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο του σχεδίου νόμου.

Στο πλαίσιο αυτό, σημειώνονται τα εξής:

A. Γενικά Σχόλια

Ο ν. 3758/2009, ο οποίος ρυθμίζει το πλαίσιο λειτουργίας των Εταιρειών Ενημέρωσης Οφειλετών, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, είναι ειδικότερος σε σχέση με τον ν. 2472/1997 (και τον ν. 3741/2006). Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του, μεταξύ των άλλων, τροποποιούνται και γενικές διατάξεις του ν. 2472/1997 (π.χ. υποχρέωση ικανοποίησης δικαιώματος πρόσβασης σε στοιχεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών χωρίς χρέωση, άρθρο 6 παρ. 7 ν. 3758/2009, πρβλ. άρθρο 12 παρ. 3 ν. 2472/1997) και συμπληρώνονται οι διατάξεις του ν. 3741/2006 (π.χ. υποχρέωση καταγραφής συνομιλιών, άρθρο 8 παρ. 2 ν. 3758/2009, πρβλ. άρθρο 4 παρ. 3 ν. 3741/2006). Επίσης,

οι κυρώσεις του ισχύοντος ν. 3758/2009 είναι κατά πολύ αυστηρότερες από τις κυρώσεις του ν. 2472/1997, και γι' αυτό σε θέματα αρμοδιότητας της ΑΠΔΠΧ ορίστηκε ότι επιβάλλονται αυτές αντί του ν. 2472/1997 (άρθρο 10 παρ. 1 ν. 3758/2009). Όπως είναι γνωστό, ο ΓΚΔΠ έχει ευθεία εφαρμογή και δεν απαιτείται ενσωμάτωσή του στην εθνική νομοθεσία. Ο εθνικός νόμος θα πλαισιώσει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, με θέσπιση διατάξεων σε επιμέρους μόνο θέματα, για τα οποία καταλείπεται σχετική ευχέρεια στον εθνικό νομοθέτη, ο δε ν. 2472/1997 καταργείται. Στον ΓΚΠΔ προβλέπονται γενικά αυξημένες υποχρεώσεις σε υπεύθυνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία και ανανεωμένα δικαιώματα υποκειμένων των δεδομένων, δηλ. φυσικών προσώπων (όχι νομικών προσώπων) στα οποία αφορούν τα δεδομένα. Οι κυρώσεις δε του ΓΚΠΔ είναι κατά πολύ βαρύτερες. Επίσης, απαιτείται η συνεκτική εφαρμογή του.

Προκειμένου να μην έρχεται σε αντίθεση με τον ΓΚΠΔ, ο ως άνω ο ειδικότερος ν. 3758/2009 πρέπει να αναμορφωθεί ριζικά, ώστε να προβλέπει ότι οι δανειστές έχουν καταρχήν δικαίωμα να χορηγούν στις Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών στοιχεία σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές των τελευταίων και να ρυθμίζει μόνο ειδικότερα θέματα/υποχρεώσεις των Εταιρειών Ενημέρωσης Οφειλετών και της δραστηριότητας της Ενημέρωσης Οφειλετών (π.χ. υποχρέωση να καλούν μόνο σε συγκεκριμένες ώρες και ημέρες), στα οποία αρμοδιότητα εποπτείας θα έχει η ΓΓΕΠΚ. Τα θέματα που αφορούν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δικαιώματα υποκειμένου-φυσικού προσώπου για ενημέρωση, πρόσβαση, κλπ. υποχρεώσεις υπευθύνου επεξεργασίας για απόρρητο και ασφάλεια επεξεργασίας, κλπ.) ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και πρέπει να απαλειφθούν από τον ν. 3758/2009, οι δε σχετικές κυρώσεις θα επιβάλλονται με βάση τις διατάξεις του ΓΚΠΔ (και όχι του ν. 3758/2009).

Συνοψίζοντας, πρέπει να αναμορφωθεί ριζικά ο ν. 3758/2009, καθώς με τις ήδη προβλεπόμενες ρυθμίσεις του (βλ. ιδίως άρθρα 4 παρ. 4 και 10 παρ. 1 ν. 3758/2009) και αυτές που προτείνονται, πέραν του ότι προέκυψαν ήδη δυσχέρειες στην εφαρμογή, θα υπάρξουν πλέον ζητήματα επανάληψης ή/και αντίθεσης με τον ΓΚΠΔ. Σκόπιμο είναι να διαχωρισθούν οι ρυθμίσεις του ν. 3758/2009, ώστε με τον νόμο αυτό να ορίζεται το ειδικό πλαίσιο λειτουργίας των Εταιρειών Ενημέρωσης Οφειλετών και να θεσπίζονται ειδικές υποχρεώσεις από απόψεως προστασίας της προσωπικότητας, της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας του καταναλωτή, για την παράβαση των οποίων αρμόδια θα είναι η ΓΓΕΠΚ. Οι τυχόν υποχρεώσεις που προκύπτουν από απόψεως

προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικού προσώπου ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και για τον έλεγχο τους αρμόδια θα είναι η ΑΠΔΠΧ, η οποία θα επιβάλλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ και στον εθνικό νόμο που θα εκδοθεί για την εφαρμογή του.

Προτείνεται να γίνει γενική επισήμανση ότι αναφορικά με την προστασία φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ισχύουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ, χωρίς να απαιτείται ειδική παραπομπή σε κάθε επιμέρους διάταξη, οι δε παραπομπές στον ν. 2472/1997 να απαλειφθούν. Και τούτο διότι, η παραπομπή στον ΓΚΠΔ για συγκεκριμένα θέματα ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθεί εσφαλμένη εντύπωση ότι η υποχρέωση τήρησης του ΓΚΠΔ περιορίζεται στα θέματα αυτά.

B. Σχόλια σε επιμέρους άρθρα του Προσχεδίου Νόμου

Άρθρο 4 παρ. 1: Στις αρχές που διέπουν την Ενημέρωση οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις να διαγραφεί η φράση «της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του οφειλέτη και της αναλογικότητας», καθώς σε συνδυασμό με το άρθρο 10 παρ. 1 μπορεί να δημιουργηθεί η σύγχυση ότι η ΓΓΕΠΚ επιβάλλει κυρώσεις για παράβαση της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να δημιουργηθεί ζήτημα παραβίασης της αρχής *ne bis in idem*. Αντ' αυτού, μπορεί να επισημανθεί ότι πρέπει να εφαρμόζεται και η νομοθεσία περί προστασίας του ατόμου έναντι επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ΓΚΠΔ), για την οποία αρμόδια είναι η ΑΠΔΠΧ.

Άρθρο 4 παρ. 6 (όπως η παράγραφος αριθμείται με βάση το προσχέδιο): Αναφορικά με τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη διαφάνεια και την ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων (φυσικού προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα) ισχύουν τα άρθρα 12-14 του ΓΚΠΔ, αναφορικά δε με το δικαίωμα διόρθωσης και περιορισμού της επεξεργασίας ισχύουν τα άρθρα 16 και 18 του ΓΚΠΔ. Σε περίπτωση δε άσκησης των ως άνω δικαιωμάτων ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να απαντήσει ενός των προβλεπόμενων προθεσμιών και, σε περίπτωση απόρριψης μπορεί να υποβληθεί προσφυγή στην ΑΠΔΠΧ. Επομένως, η απαίτηση να υπάρχει έγγραφη ενημέρωση ως προς τα φυσικά πρόσωπα είναι αντίθετη στον ΓΚΠΔ, κατά τον οποίο η ενημέρωση μπορεί να είναι και προφορική, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα. Από τον ΓΚΠΔ ρυθμίζονται κατά τρόπο υποχρεωτικό και ειδικό και τα θέματα που αφορούν την ενημέρωση των

υποκειμένων των δεδομένων (φυσικών προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα) (βλ., ιδίως, άρθρο 13 παρ. 1 στοιχ. ε' του ΓΚΠΔ). Συνεπώς, η σχετική πρόβλεψη για την υποχρέωση ενημέρωσης και ταυτοποίηση του οφειλέτη, στο μέτρο που αυτό αφορά φυσικό πρόσωπο, για το οποίο ισχύουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ, πρέπει να απαλειφθεί.

Άρθρο 4 παρ. 4 και 5 (όπως οι παράγραφοι αυτές αριθμούνται στο ν. 3758/2009, όπως ισχύει): Αναφορικά με υποχρέωση τήρησης απορρήτου και ασφάλειας της επεξεργασίας ισχύουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ και πρέπει οι σχετικές προβλέψεις να απαλειφθούν.

Άρθρο 6 παρ. 7: Επισημαίνεται ότι εάν προβλεφθεί μόνον υποχρέωση καταγραφής του περιεχομένου τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον οφειλέτη, αφού προηγουμένως επιβεβαιωθεί η ταυτότητά του, η ρύθμιση θα είναι ατελής, θα υπόκειται στον ανθρώπινο παράγοντα (δεν θα γίνεται εξ ορισμού, ανεξαρτήτως ποιος απαντά στην κλήση, ο οφειλέτης ή τρίτος) και δεν θα μπορεί να ελεγχθεί πλήρως η δράση των ΕΕΟ (βλ. άρθρο 5 παρ. 2, 3, 4, 9, βλ. και την με αριθ. 53/2016 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ). Αν πάλι προβλεφθεί υποχρέωση καταγραφής κάθε τηλεφωνικής επικοινωνίας που γίνεται στο πλαίσιο ενημέρωσης οφειλετών, ανεξάρτητα από το ποιος απαντά την κλήση, ο οφειλέτης ή τρίτος, πρέπει να αντικατασταθεί στο τρίτο εδάφιο η φράση «ο οφειλέτης» από τη φράση «ο καλούμενος». Περαιτέρω, να διαγραφεί από το στοιχ. δ) η φράση «μετά από αίτηση του οφειλέτη», καθώς για το δικαίωμα πρόσβασης ισχύουν τα άρθρα 12 και 15 του ΓΚΠΔ, η δε προθεσμία είναι χωρίς καθυστέρηση και, καταρχήν, εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος και το δικαίωμα ικανοποιείται, καταρχήν, χωρίς επιβάρυνση. Η προτεινόμενη ρύθμιση για υποχρέωση παροχής στοιχείων στην ΓΓΕΠΚ για τον σκοπό του ελέγχου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, αυτονοήτως, μπορεί και πρέπει να παραμείνει.

Άρθρο 8 παρ. 2 (όπως η παράγραφος αριθμείται με βάση το προσχέδιο): Με τον ΓΚΠΔ καταργείται η υποχρέωση γνωστοποίησης τήρησης αρχείου, ορίζονται δε ειδικότερα οι αυξημένες υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία. Ισχύουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ, συνεπώς η σχετική πρόβλεψη στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου είναι περιττή και πρέπει να απαλειφθεί.

Άρθρο 8 παρ. 3 (όπως η παράγραφος αριθμείται με βάση το προσχέδιο): Να διαγραφεί η φράση «στον ίδιο τον οφειλέτη για τα δεδομένα που τον αφορούν», καθώς για το δικαίωμα πρόσβασης ισχύουν τα άρθρα 12 και 15 του ΓΚΠΔ, η δε προθεσμία είναι χωρίς καθυστέρηση και, καταρχήν, εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος και

το δικαίωμα ικανοποιείται, καταρχήν, χωρίς επιβάρυνση. Αναφορικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης τήρησης αρχείου, όπως προαναφέρθηκε, με τον ΓΚΠΔ καταργείται, ορίζονται δε ειδικότερα οι αυξημένες υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία. Συνεπώς το τελευταίο εδάφιο να απαλειφθεί. Η προτεινόμενη ρύθμιση για υποχρέωση παροχής στοιχείων στην ΓΓΕΠΚ για τον σκοπό του ελέγχου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, αυτονοήτως, μπορεί και πρέπει να παραμείνει.

Άρθρο 9^α: Αναφορικά με την παρ. 1 πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σύμφωνα με την με αριθ. 598/2012 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ οι δικηγόροι και οι δικηγορικές εταιρείες δεν μπορούν να υπαχθούν στο πλαίσιο κανόνων που ορίζει ο ν. 3758/2009, καθώς για αυτούς ισχύουν οι διατάξεις του Κώδικα Δεοντολογίας των Δικηγόρων. Με βάση τα προαναφερόμενα, μόνον κάποιες από τις υποχρεώσεις του ν. 3758/2009 θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να προβλεφθούν για δικηγόρους/δικηγορικές εταιρείες που συστηματικά έχουν ανάθεση από μεγάλους οργανισμούς/πιστωτικά ιδρύματα και κάνουν ενημέρωση οφειλετών σε μεγάλη κλίμακα. Για την παραβίαση των υποχρεώσεων που θα προσδιορισθούν κατά τα ανωτέρω μπορεί να ισχύει η προβλεπόμενη ρύθμιση της παρ. 3, δηλαδή επιβολή κυρώσεων από την ΓΓΕΠΚ στον δανειστή (αντικειμενική ευθύνη του δανειστή).

Άρθρο 10 παρ. 1: Πρέπει να προβλεφθεί ότι για τις παραβάσεις του ν. 3758/2009, όπως αυτές θα διαμορφωθούν κατά τα ανωτέρω, αποκλειστικά αρμόδια είναι η ΓΓΕΠΚ. Η ΑΠΔΠΧ είναι αρμόδια για τον έλεγχο των παραβάσεων του ΓΚΠΔ, για τις οποίες επιβάλλονται οι κυρώσεις του ΓΚΠΔ. Βλ. γενική επισήμανση ότι αναφορικά με την προστασία φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ισχύουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ, για την εφαρμογή των οποίων αποκλειστικά αρμόδια είναι η ΑΠΔΠΧ.